

NOVA DOGA

plačano do
Licejske knjižnice

Ljubljana

Stane letno 84 Din, mesečno 7 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglasi se računajo po tarifu. Pri večkratnem oglašanju popust.
Posamezna številka stane 1 Din.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Predniziivo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Upravišstvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.666.

Vsem demokratskim somišljenikom!

Nacelstvi JDS za mariborsko in ljubljansko oblast sta se zbrali 31. marca 1924 v Ljubljani na skupno plenarno posvetovanje, kjer je prišlo po izčrpnem poročilu in debati do enodušnih sklepov, o kojih je izdan sledeči

KOMUNIKE.

ki se priobči vsem organizacijam JDS v Sloveniji:

Volitve 18. marca 1923, ki so se vodile

v znamenju koncentrične borbe proti demokratom,

so prinesle separatistom znaten uspeh. Kot naravno posledico tega dejstva je bilo pričakovati, da pride do koalicije onih strank, ki so prinesle ustavo. Proti separatističnemu navalu je bilo treba združiti vse sile, da se prevede ustava, da se uredi državna administracija, organizirajo sameuprave in da se izenači zakonodajstvo ter bremena in dolžnosti v državi. V pozitivnem skupnem delu za konsolidacijo razmer v državi je bila najučinkovitejša garancija proti razdiralnim namenom ojačenih separatistov.

Tako formacijo pa je preprečila akcija separatističnih strank, kojih celi koncept obstoji v tem,

da se čina bolj razdroje ustavoverne stranke,

Zato je federalistični blok izsilil lani homogeni radikalni režim, da zaplete demokrate v neizprosno boj. Ko se mu je to posrečilo in se je medsebojno sovraštvo državotvornih strank zleto dovolj razpaljeno, se je blok približal demokratom, da jih komprimira in si ž njihovo pomočjo ustvari svobodo nadaljne akcije.

Naravno je, da smo vsi demokrati, videč, da homogeni režim ne more zadovoljujoče zagotoviti provedbo ustave in drugih za gospodarsko konsolidacijo potrebnih ukrepov, podpirali vsak korak, ki je vodil k premembi. Vrh tega smo odobravalni vsak trud, da se dovede doslej odsotne poslanke iz Hrvatske v Narodno skupščino. Vneti za provedbo najširših samouprav in za popolno dekoncentracijo državne uprave smo se energično udeleževali borbe proti režimu. Niti za hip pa se nismo pri tem izneverili osnovni ideji našega programa, ki

v integralnem ujedinjenju našega naroda

vidi edino rešitev našega življenskega problema. S to idejo stoji in pada demokratska stranka. Vsak kompromis na njen račun je udarec proti eks-

stenci pravici DS. Zato sta strankin kongres 1. 1921. in Glavni odbor leta 1922 *zabranila sodelovanje, odnosno koalicije s strankami, ki ne priznavajo državnega in narodnega edinstva.* Ta merodajna sklepa vrhovnih strankinih instanc sta ostala nepreklicna in tudi nista mogla biti preklicana.

Ko je z odstopom homogene radikalne vlade nastala

nova politična situacija,

so se gg. Davidović in njegovi ožji tovariši odločili za koalicijo s federalisti in pristali na to, da prevzamejo vlado, ki bi bila odvisna od milosti emigranta Stjepana Radića, ki je v istem trenutku na Dunaju izjavljaj, da od svojega separatističnega, republikanskega programa ne popusti niti za las, ki je podarjal, da je prisega zvestobe kralju, narodu in državi, položena od njegovih pristašev v nar. skupščini, le taktična poteza, in ki vsemu svetu naznanja, da ne odneha, dokler ne zruši naše Jugoslavije. Ali naj jugoslovenski demokrati pomagajo izročiti temu in takemu Radiću državno moč, da bo v bodoče še svobodnejše mogel razviti svoje razdiralno delo? Ali smejo jugoslovenski demokrati pripeljati na državno krmilo klerikalce, ki so ostali nepomirliivi nasprotniki nacionalne in napredne misli in ki so službeno napovedovali, da pomenja vlada opozicijskega bloka federalistično revizijo ustave?

Poskušali smo dobiti od vodstva demokratskega kluba jasne informacije. To nam ni uspelo. Doseči tudi nismo mogli razčiščenje pred edino kompetentnim forumom, glavnim odborom stranke. Predsedništvo stranke ni sklicalo glavnega odbora že od oktobra 1922. in tudi tokrat je naša pismena zahteva ostala neizpolnjena. Medtem ko so ostale stranke opozicijskega bloka prepustile končne odločitve svojim vrhovnim izvrševnim organom, je predsedništvo dem. kluba postopalo po lastnem preudarku in o najvažnejših vprašanjih, tičočih se celokupne stranke, je odločal neki »ožji odbor«, ki po statutu stranke v to sploh ni upravičen. Vse te okolnosti so atmosfero nepoverenja le še poslabšale.

Šele sedaj smo izvedeli, da glavni namen bloka in glavni pogoj sporazuma tega bloka ni pozitivno delo na podlagi ustave, ampak le

da dobi v roke vodstvo volitev.

V vladi bloka bi ne odločevale demokratske ideje, ona bi bila povsem odvisna od federalistov. Narod, zlasti v

krajih, kjer se neposredno bje boj s separatizmom, je že v resnih dvomih nad federalističnimi gesli. Ako pa bi videl

državno moč v rokah federalistov, bi prišli državnemu edinstvu verni elementi v obupen položaj, da so za to svojo vernost izpostavljeni terorju in persekucijam. Široke mase bi tega stanja ne more razumeti drugače, nego da je edinstvena država že obupala sama nad seboj. Ugled njene moči bi iznova padel. Volitve pod režimom, odvisnim od Radićeve milosti in od podpore klerikalcev, bi pomenile poslabšano stanje iz leta 1923., bile bi le etapa v federalizmu, ki po našem prepričanju pomeni razpad Jugoslavije sploh in politično ter gospodarsko smrt Slovenije posebej.

Za nas je v tem hipu bilo stavljeno vprašanje, ali hočemo biti pomočniki za režim, ki ex offio štiti in forsira separatistični nastop v volitve. Ali hočemo prevzeti historično odgovornost, da smo sodelovali pri potu po strmini navzdol, o koji znamo, kje začenja, a ne znamo, je-li ne završi na ruševinah naše mlade svobode? Naš demokratski program nas gotovo ne veže na vsako točko današnje ustave, ki je delo kompromisa, toda on nam absolutno brani, da se spuščamo v poskuse, katerih končni, površi še odkrito priznani cilj je *revizija državnega in narodnega edinstva*. In akoravno nam je z ozirom na strankino disciplino težko, vendar nam gre zvestoba do strankinega programa, v katerem vidimo utelešen interes naroda in države, nad vse; zavedajoč se trdne opore v zgoraj omenjenih sklepih najvišjih instanc DS smatramo, da ravnamo prav, ako

močemo biti pripravi za separatistični triumf.

Zato odobravamo odločitev g. Svetozara Pribičevića in njegovih tovarišev, ki so ostali zvesti programu stranke ter ustanovili Samostojni demokratski klub.

Za nas kot tradicionalne branitelje napredne misli in jugoslovenskega nacionalizma na zapadni granici države je vrhutega bilo velike važnosti, da bi vlada opozicijskega bloka

dovedla na krmilo klerikalni režim v Sloveniji.

To bi bilo tudi za krepko se razvijajočo državno in nacionalno idejo v naših krajih poraz, ki bi jo vrgel nazaj za mnoga leta. Garanciji, da se to prepreči, nam nihče ni nudil, in dasi se nam je poprej obetalo, da se nas pozove in čuje, smo stali pred usodno odločitvijo, ne da bi se nas bilo zaslislalo. Razna dejstva so nas utrdila v prepričanju,

da je sporazum s klerikalci-napravljen po velikem delu tudi na račun bitnih nacionalnih in naprednih interesov v Sloveniji. Mi in naši zvesti sobojevniki onkraj Sotle bi bili brez dvoma izročeni na milost in nemilost separatistom!

Naša odločitev je olajšana z radostnim zadoščenjem, da je

zlovljeno nemško izsiljevanje,

ki je že pretilo, da razvname opasen boj zlasti v severni Sloveniji.

Vemo, da naše glavno delo prične šele po novi volilni odločitvi, a zaupanje imamo, da bo že na podlagi obstoječih zakonov mogoče vsaj nekaj pomagati državnemu nameščenstvu, invalidom, železničarjem ter olajšati gospodarske težave kmetu, obrtniku in delavcu. Zagotovljena je krepka kontrola, ki more marsikatero škodo preprečiti.

Mi s tem pred vsem narodom pribijemo *usodne pogrške*, ki jih je zakrivila večina parlamentarne delegacije Slovenije, sestojča iz 21 klerikalcev, dveh radičevcev in 1 Nemca: Mesto za kruh in red, se je borila

za meglene državnopravne fantazije

in s tem pomagala ubiti prvo po ustavi izvoljeno jugoslovensko zastopstvo.

Vprašati hočemo narod ob novi volilni odločitvi, ali želi še naprej

bratomorno državnopravno gonjo,

ali pa morda ne uvideva, da nam treba predvsem *pozitivenega gospodarskega dela*, na podlagi *jugoslovenske ideje v teoriji in praksi*, zlasti pa v Sloveniji, kjer potrebujemo mesto plemenskega hujskanja mnogo dela in pomoči, da naša ožja domovina do skrajnosti razvije svoje gospodarske sile, kar bo v korist celokupnosti.

Zvesti smo in ostanemo svojim demokratskim načelom, zlasti tudi našim pogledom na gospodarska in socijalna vprašanja, našim nazorom glede potrebe široke samouprave in dekoncentracije državne uprave.

Verni smo in ostanemo svoji jugoslovenski ideologiji.

Ker pa nočemo, da bi historična in morda za desetletja usodna odločitev na bližnji volitvi po naši soodgovornosti stala pod utisom, da celo iz vrhovne državne uprave oficijelno veje separatistični, federalistični duh in teror, zato smo se odločili izreči s tem *popolno zaupanje gospodu Svetozarju Pribičeviću in ostalim njegovim tovarišem v Samostojnem Demokratskem Klubu, zlasti našemu tovarišu g. Josipu Reiserju, ter še posebno poudarjamo svoje prepričanje, da le tem polom moremo pripomoči do zmage idejam naše Demokratske stranke.*

Jos. Gosak:

Teharski sodniki.

Teharčani so imeli za svoje plemščino in njim podložne kmete v Savinjski dolini pravico do lastnega sodnika, ki pa mu niso rekali »rihtar«, marveč »žepe« (po nem. Schöppe). Sodna oblast se je raztezala na prestopke in civilno pravdne reči. Sodnika so si navadno volili na tri leta; nje-mu so prisledali 4 starejšine. Pri teh ljudskih zborih so imenovali tudi župane (nemško pisano Schupan) za podložne vasi v Savinjski dolini. Tako so bili pri volitvi dne 27. aprila 1716 imenovani za župane: Primož Roter v Kaplji, Pongrac Gorišek v Kasazah, Gregor Kranje v Seščah, Jurij Potočnik v Selah, Anton Kožlek v Kozelu.

Pri teharskem sodišču je vložil Primož Roter, župan v Kapli, dne 7. novembra 1716. l. tožbo proti vsem so-sedom radi neplačanih davkov.

V sodnijskem protokolu iz 1. 1715,

ki je pisan sicer v nemščini — pri sodnijskih obravnavah so imeli vedno sodnega izvedenca in pisarja iz Celja — se nahajajo takrat običajna krstna imena z nemškimi črkami: Janže ali Jenže, Jury, Jerney, Krištof, Primož, Tomaž, Luka, Marina (t. j. Mica) itd.

Mnogo tožb je bilo v tistih oderuških časih, ko še ni bilo posojilnic, za posojene kapitalije, obresti, radi razžaljenja časti, pretepov, dedščin itd.

V naslednjem potek sodne obravnave z dne 19. avgusta 1715:

Sodni upravitelj (žepe): Jaka Vidmajer.

Index: Martin Resnik.

Asesores: 4 ordinarije.

Marina Mravljakinja vulgo Vokovska v Čretu contra Martin in Jak. Gorišek in pkto Verbal et Realinjurja.

Fakti species:

Približno 16. julija 1715 so ušle Mravljakinji svinje iz njene zgrade v pšenico Jak. in Martina Goriškega, ki sta jih priprla 1½ dni. Mravljakinja

je nato poslala Mart. Klobučarja na posredovanje in so se poglivali za 1 četrtinko pšenice. Tretji dan po tej poravnavi je prišla iz Celja neka beračica in pustila pri Mravljakovih leso odprto, da so svinje zopet zašle v Goriškovo pšenico. Marina jih je šla kmalu vračat in je pri potoku ob mlinu videla, kako jih je zavrnil Martin Gorišek ter priprl zopet v svojo zagrado. Šla je k njemu, vzela trto z lese, rekoč: »Ljubi bratran, svinje se niso napravile nobene škode, sem šla takoj za njimi. Če je pa kaj škode, bom pa poravnala.« Nato se je zadržal nanjo Martin Gorišek:

»Ti zouperska k. . . katera gresch na sveto Finkoschtno nedelo s terlizoi okoli hishe, jest se nobene zouperske k. . . ne boim.« Na te besede mu je tožiteljica odgovorila: »Ni reis, de sem taka ali kai takiga storila, ta je en schelm no en tat tako dougo, de bo mene dovishan, de sem ena k. . . ali zouperniza ali de sem taka okoli schla,

(Po stari veri je delala točo in odnašala žitni plenj.) Nato je sunil Martin tožiteljico v rebra in jo udaril dvakrat z motiko preko križa, da je omedlela in je vse šlo od nje. Zraven je prišel še Jakob Gorišek in jo udaril z okleškom preko rok in hrbta, da je bila vsa v krvi. To se je zgodilo proti sedmi uri zjutraj.

Za odškodnino na časti, delane-zmožnosti in bolečine zahteva od vsakega po 50 zlatih cekinov.

Nasprotna stranka: Za škodo so se bili res prvokrat poravnali za nekaj funtov pšenice; drugikrat pa, ko je on priprl svinje, ga je ona ozmerjala: »Ti k. . . sin profoske, da se lažhen na-iesch s nio« (t. j. s pšenico). Vrgel sem jo res na tla in ji dal par z bičem na z. . . plat, Jakob pa ji je le samo s šibo dal po roki. Besed, zaradi copernije pa si ni on sam zmisli, ampak slišal od drugih, ker cela gmajna tako o njej govori.

Sklep. Ker Marina Mravljakinja

ZAGREBSKA BORZA v petek, dne 4. aprila Dunaj: 0.1140—0.1160; Budimpešta: 0.13; Milan: 3.5460 do 3.5760; London: 349.5—352.5; New-york: 81—82; Pariz: 4.70—4.75; Praga: 2.405—2.435; Curih: 14.15—14.25; Defnice 1. j. kreditne banke: 242.5. **Zagreb notira danes v Curihu: 7.10.**

JDS.

DEMOKRATSKI DRUŽABNI VEČER V CELJU se vrši v soboto, dne 12. aprila ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Pričakuje se obilne udeležbe članstva in njih rodbin iz mesta ter iz bližnjih okolišev. Obširnejše se poročamo.

Gledališče.

Repertoar:

I.

8. aprila, torek: **FAVN**. Abon. A. Gostovanje ljubljanske drame.

II.

Favn, gostovanje ljubljanske drame v torek 8. aprila za abon. A. Nastopajo zopet kot zadnjič plesovodje iz Ljubljane v najmodernejših plesih. Sodeluje orkester iz Narodne kavarne.

III.

Kovarstvo in ljubezen, drama v 4 dejanjih in 9 slikah od velikega nemškega klasika Fr. Schillerja, se bo igrala kot prihodnja noviteta. Za dramo se pripravljajo nove dekoracije. Kostumi iz Ljubljane.

Politične vesti.

REDNO DELO PARLAMENTA postaja radi zadržanja opozicije povsem nemogoče. Vprašanje časa je, kedar se bo nar. skupščina razpustila in razpisale nove volitve.

VERIFIKACIJA RADIČEVSKIH MANDATOV se je na intervencijo Samostojnega demokratskega kluba pospešila in je bilo dne 2. tm. verificiranih nadaljnjih 27 mandator.

NA MINISTRSKI SEJI dne 2. tm. se je na predlog prometnega ministra dr. Popovića sklenilo, da se vsled raznih težkoč podaljša rok za prevedbo železničarjev, ki mora biti najkasneje do meseca maja dokončana. Vlada je nadalje odobrila posojilo drž. Hipotekarne banke v Švici v znesku 15 milijonov švicarskih frankov. Posojilo je sklenjeno po kurzu 89 s 7-odstot. obrestmi na 12 let in se bo večinoma porabilo za gradbo železnic in pristanišč v Dalmaciji.

ODGOPITEV NARODNE SKUPŠČINE. Na seji ministrskega sveta 3. tm. se je med drugim razpravljalo o odgoditvi narodne skupščine. Parlament se sestane šele koncem aprila ali okrog 15. maja. Seji opozicijskih skupin so storili skupne korake pri predsedniku skupščine, da skliče v roku treh dni sejo, na kateri bi se verificirali ostali Radičevi mandati.

SAMOSTOJNI DEMOKRATSKI KLUB dobiva vedno krepkejšo pozicijo in intenzivno propagira svoje ideje ter ostaja na programu čistega demokratizma. Pribečević bo posetil demokratske oblastne organizacije in pojasnil svoje stališče. Pribečevićeva akcija je vzbudila v vseh nacionalnih krogih v državi odobrenje. Najodličnejši poli-

g. sodnike: M. Resnika, Luko Goriška, Andraža Bizjaka odklanja, mora za današnjo obravnavo plačati vse sodne stroške, drugič pa se bo sestavil drug sodni dvor.

Kako je potem ta tožba izpadla, iz sodnih zapisnikov ni razvidno, najbrž so se poravnali.

Na **»Plemščino Teharje«** (Edelthum) spominja danes na Teharjih malokaj; najbolj še cerkev Sv. Štefana na Ledini z 2 zvezdama na pročelju, ki so jo l. 1699. zgradili kot sodnijsko kapelo »žepa in starejšine« plemščine Teharje, in ki se je smatrala do l. 1848. ko se je plemstvo teharsko nehalo, kot plemiška last. Hranijo tudi še stare urbarje, knjigo s sodnijskimi zapisniki in volitvami sodnikov ter starejšin, plemsko listino iz l. 1792 ter staro-davno zastavo »Mlinarjevega Janeza«. Teharski uradi pa še vodijo v pečatu nekdanji plemiški grb.

tični in kulturni delavci odobravajo politiko in akcijo Svetozara Pribečevića in tovarišev.

JUGOSLOVANSKO - ITALIJANSKA POGAJANJA. Dne 3. tm. se je vršila prva seja naših in italijanskih delegatov po novih navodilih. Pri pogajanjih se je pokazala gotova rezerviranost. Novi minister trgovine dr. Hinko Krizman je razveljavil konvencijo italijansko-srbske banke, ker ni jasno, kolik in kakšen je italijanski kapital v udeležbi pri tej banki.

MACDONALD IN POINCARE. Macdonald se je po poročilu lista **»Star«** odločil neoficijelno posetiti Poincaréja v Parizu. Poslaniška konferenca bo poslala odgovor na nemško noto po Veliki noči.

RUSKO - RUMUNSKA POGAJANJA so se končevaljavno razbila. — Sovjetska Unija vztraja na plebiscitu v Besarabiji in trdi, da tudi Bukovina ni zasedena zakonito. Rumunska delegacija pa je odločno izjavila, da o besarabskem vprašanju sploh ne razpravlja.

NEMČIJA je odklonila zavezniške predloge glede zopetne upostavitve vojaške kontrole. Računa se, da se bo vršil takoj po obširnih poročilih obeh odborov strokovnjakov sestanek zavezniških premijerjev.

JAPONSKA IN RUMUNIJA. V Bukarešto je prispel japonski princ Nigaši Kuni, ki je gost kraljevske hiše. Poroča se, da je poset političnega značaja in da velja zblizanju Japonske in Rumunije proti Rusiji.

slovenski sokolski telovadbi. Naši stari Sokoli so sokolsko misel zapopadli popolnoma samo v narodnostnem oziru. Tyrševemu sestavu, odgovarjajočemu ne samo zahtevam zdravja in sile, temveč tudi estetiki in živahnosti, pa še niso bili kos. V teh vajah se točno zrcali nemška sistematika in enolična simetrija: vaja se izvede najprvo v eno stran, potem ista vaja v nasprotno stran. Ni nobenih obratov, nobenih krožnih in bočnih gibov; nobene igre barv in položajev. Poleg tega ni godbe; izvajale so se v Ljubljani po nemškem vzorcu na zvonec. Nemci v tem pogledu vztrajajo pri svojem in vaje na turnerskem zletu 1913 v Lipskem, so bile na isti stopnji. Načelnik česke obce sokolske dr. Vaniček, ki je ta zlet posestil, omenja v svojem tozadevnem poročilu, da ta sistem ne pozna nobenega napredka in da mora končno zgnjaviti tudi najbolj navdušenega telovadca. Znano je, da Deutsche Turnerzeitung ni prinesla slike turnerjev, temveč sliko prostih vaj iz praškega zleta 1912 kot sliko turnerskega zleta v Lipskem.

V slovenskem Sokolstvu je dr. Murnik iztrebil turnerske navade in uveljavil čisti Tyršev sestav. Krona te očistevalne akcije je bil II. vsesokolski zlet v Ljubljani 1904, kjer se je že telovadilo po sokolsko. Proste vaje so sicer še priproste, en gib v vsakem taktu, kažejo pa že raznoličnost gibov in položajev, učinkovite obrate in ležne opore. Delali so se na godbo in sicer na staroznano Šehorovo hudbo za III. vsesokolski zlet v Pragi 1895. Starejši naši telovadci so dolgo živeli v prepri-

tudi čisto nov značaj, namreč ponazorjenje borilnih vaj s skupinskimi elementi.

SPORED AKADEMIJE CELJ. SOKOLA dne 5. aprila 1924: 1. Člani: Historične proste vaje. 2. Ženski naraščaj: Župne proste vaje 1924. 3. Moški naraščaj: Vaje s palicami za sokolski pokrajinski zlet v Zagrebu 1924. 4. Ženski naraščaj: Telovadni nastop po napevu **»Po jezeru«**, sestavil br. dr. Murnik. 5. Člani: Boks v dvojicah. 6. Članice: Telovadni ples, sestavil br. dr. Murnik. 7. Moški naraščaj: Devetka, sestavil br. Erben. 8. Moški naraščaj: Borilne vaje s kratko palico, sestavil br. Kuček. 9. Članice: Rajalne vaje s svetlimi kiji.

OBČNI ZBOR GLEPŠEVALNEGA IN TUJSKO - PROMETNEGA DRUŠTVA V CELJU, ki bi se imel vršiti v soboto, dne 5. aprila 1924 v Narodnem domu, se vsled obolevosti predsednika za nedoločen čas preloži. — Odbor.

KOLO JUGOSLOVANSKIH SESTER V CELJU priredi sklepom zadnjega obč. zbora prijateljski sestanek v petek, dne 4. tm. ob 20. uri v Narodnem domu in vabi k mnogobrojni udeležbi.

KR. REALNI GIMNAZIJI V CELJU je nakazalo ministrstvo prosvete podporo za potovanje dijakov v počitnicah v znesku 2000 Din.

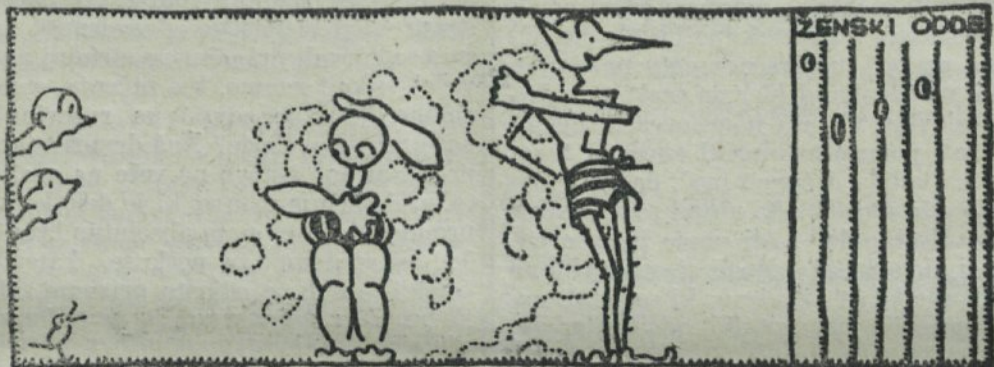
INVALIDSKI DOM V CELJU. Govorice, da se namerava Invalidski dom v Celju v najkrajšem času razpustiti, so popolnoma neutemeljene. Pač pa bo sprejemal zavod v bodoče v prvi vrsti delanezmožne invalide.

CELJSKA FOSJILNICA JE DAROVALA celjskim mestnim revežem ob priliki 80-letnice predsednika g. dr. Josipa Serneca, odvjetnika v Celju znesek 1500 Din, za kar se ji mestni magistrat najsrčneje zahvaljuje.

DRUŠTVO JAVNIH NAMEŠČENCEV IN UPOKOJENCEV je imelo v sredo 2. aprila ob osmih zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma v Celju svoj letošnji redni občni zbor. Ako se spomnimo zborovanj te za uradništvo tako važne stanovske organizacije izza zadnjih let, moramo žal konstatirati, da je zanimanje in smisel za stanovsko organizacijo med drž. nameščenci močno padlo, kar je pa v glavnem pripisovati žalostnemu dejstvu, da je državno nameščenstvo v svoji organizaciji podobno danes številno sicer močni armadi, ki pa je vsled neuspehov v borbi za svoje življenske interese težko trpela na svoji morali. Državni nameščenec je vsled gmočnega propada, redukcij in strankarskega preganjanja v pretežni večini duševno in fizično strti, zapuščaje svoje stanovske organizacije ter se fatalistično prepušča nesigurni prihodnosti in težki usodi, ki mori njega in njegovo rodbino. Poč težkim in depri-mujočim utisom teh žalostnih razmer in obupnega stanja naše nacionalne uradniške inteligence se je vršilo zborovanje, ki ga je vodil delavni društveni predsednik profesor Rajh, ki je obširno poročal o delovanju društva v pretečenem poslovnem letu, ki je bilo borbeno in živahno do 3. avgusta 1923, ko je ponesrečena uradniška stavka z nedisciplino baš v odločujočih skupinah tako brezuspešno in klaverno končala. Od tedaj naprej je društveno delo močno zaspalo, se pa v zadnjem času obrača zopet na boljše. Pri volitvah je bil soglasno z malimi izjemami izvoljen dosedanj odbor, ki mu načeljuje g. profesor Rajh. Želimo društvu v bodočem delu in borbah za obstoj in prava drž. nameščenecv neustrašenih delavcev, ki bodo znova oživelili in dvignili organizacijo ter izbojevali sebi in svojim stanovskim tovarišem pogoje za življenje, da bo človeka vredno in dostojno.

NABAVLJACKA ZADRUGA JAVNIH NAMEŠČENCEV IN UPOKOJENCEV V CELJU je imela v četrtek, dne 3. aprila ob 8. uri zvečer v Narodnem domu svoj redni občni zbor za poslovno leto 1923. Zborovanje je vodil g. ravnatelj Marinček, ki je podal obširno stvarno poročilo o delu upravnega odbora zadruge, ki je v težkih gospodarskih prilikah, kakor so zavladale v pretečenem letu v našem gospodar-skem svetu, prestala svojo veliko preizkušnjo dobro in za dane razmere zadovoljivo. Do prihodnjega občnega zbora, ki se mora v smislu preurejenih pravil zadruge vršiti v kratkem, se je

IV.

Tam v kopališču pranje letno je z milom **»Zlatorog«** prijetno, ko polne pene vse so banje, č'lo dame kukajo skoz špranje. (Nadaljevanje sledi.)

Celjske novice.

AKADEMIJA CELJ. SOKOLA.

Po vojni so naša sokolska društva pričela z »akademijami«; pred vojno smo imeli le skromne »domače nastope«. Ti so vsebovali takozvano domačo hrano, večkrat zaničevano, pa vselej potrebno. Ta domača hrana je obstojala v splošnem, župnem ali zveznem sporedu in dober, tudi najboljši telovadec je moral v vrsti vaditi toliko časa, da je s svojim vzgledom potegnil za sabo tudi najslabotnejšega. Društva, katerih sposobnostim splošni spored ni več zadostoval, so prirejale, posebno ob vsesokolskih zletih ali drugih slavnostnih prilikah, telovadne nastope s posebnimi, lastnimi točkami v zaprtih prostorih, kjer se je moralo šte-vilo telovadcev že z ozirom na prostorne razmere omejiti in so se zato telovadci izbirali. Tako je nastal pojem »akademija«, katera označba se je pa kot bolj visokodoneča prenesla pozneje tudi na nastope s skromnejšo vsebino.

Na sobotni akademiji celjskega Sokola nastopijo člani s takozvanimi »historičnimi prostimi vajami«. Pod historičnimi vajami razumemo za ta slučaj po eno sestavo prostih vaj naših dosedajšnjih vsesokolskih zletov. Izvajale se bodo v zapovrstnem redu po ena sestava prostih vaj za I. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1888, II. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1904, I. zlet slovenske Sokolske zveze v Celju 1910, za I. 1913 oz. 1914 nameravani, pa obakrat od c. kr. vlade prepovedani III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani in za I. jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani 1922. Izvajane sestave bodo prikazale nazorno, četudi ne čisto popolno ves razvoj članskih prostih vaj, to je tiste telovadne stroke, v kateri Sokolstvo nima tekmea.

V vajah l. 1888 se verno zrcali upliv Jahnovega sistema v takratni

čanju, da je ta godba obvezna in sploh edina godba za proste vaje in jo bodo jutri po dolgem času zopet slišali. Kje so časi, kje so dnevi...

Po ljubljanskem zletu 1904 je slovensko Sokolstvo močno napredovalo. Ta napredek se kaže tudi v celjskih prostih vajah, ki jih je sestavil br. Jože Smertnik. V I. taktu V. sestave najdemo že gib na vsako taktovno dobo; drug napredek, ki je vzbudil takrat mnogo dvomov in celo ugovorov, je ta, da mora telovadec z mesta na sosedno značko, s katere se mu je umaknil sosed. Za akademijo se je izbrala ravno ta sestava. — Takrat je dalo Celje tudi prvo slovensko godbo za proste vaje; sestavil jo je kapelnik celjske »Narodne godbe« g. Franjo Korun in žel zanj zaslužen priznanje.

Do tega časa so se proste vaje članov izvajale s pestjo; sila in takt sta prevladovala. Toda že v svojih razpravah o prostih vajah v Slov. Sokolu je dr. Murnik napovedoval nove gibe lehti ter ritmično delitev gibov. Ritmi-ka v zvezi z mehkiimi, vezanimi gibi, »pod najkrajšo potjo« in večkratnimi obrati se je pričela tudi v praksi vedno bolj uveljavljati. V tem smislu so sestavljene proste vaje za zlet 1913. Od telovadca se ne zahteva več samo pazljivost, temveč že tudi posluš. Izvirna godba br. Staneta Vidmarja pa izraža novo smer v zvokih.

V polni meri je uveljavil dr. Murnik ritmično in nove lehtne gibe v svojih vajah za ljubljanski zlet 1922. Te vaje so nam še v spominu. Pri mednarodni tekmi 1922 se je pokazalo, da nobena organizacija mednarodne telovadne zveze razen Sokolov temu razvoju ni več kos. To, kar so delali Belgijci, Francozi, Luksemburžani — Lahovi ni bilo — je bilo nekaj čisto drugega. Tako smo dospeli v razvoj prostih vaj do plesov, kjer se pa moramo umakniti graciji članic. Za akademijo se je izbrala V. sestava, ki na zletu 1922 ni bila obvezna in ima zopet čisto drug in

izvolil za vodstvo poslov dosedanjih odbor, v kojega sta bila nanovo izvoljena, mesto med letom odstopenih, gg. prof. Mastnak in nadgeom. Bojce. Zadruzi, ki jo vodijo vešče, skrbne in poštene roke, želimo prospevanja!

Ne razbijajte si glavu!

pa ako trebate dobar i valjani
pisači stroj kupite samo

„Underwood“

Skladište: ZAGREB, Mesnička ul. 1.

DRUŠTVO HIŠNIH POSESTNIKOVA ZA CELJE IN OKOLICO. Dne 12. aprila 1924 se vrši ob pol 9. uri zvečer v Narodnem domu v veliki gostilniški sobi občni zbor hišnih posestnikov. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika pokrajinske zveze v Ljubljani g. Iv. Freliha o vseh korakih proti podaljšanju stanov. zakona. 2. Poročilo odbora. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. — Omeni se še, da bo g. Frelih tudi o kongresu v Beogradu poročal. Z ozirom na zelo važno predavanje se priporoča, da se vsi posestniki udeležijo.

PRAVO ZMEŠANO APRILSKO VREME imamo že nekaj dni sem. Solnce, vmes hladno in pust dež kakor v pozni jeseni V četrtek je menjajoče lilo, ploho je spremljal težek poletni grom, in vmes se je poskušala tudi že toča.

ZA DIJAŠKO KUHINJO V CELJU sta darovala g. Halberer iz Dunaja 1.000.000 avstr. kron in g. ing. Schaffer iz Dunaja 1000 Din. Gospodoma darovalcema najlepša zahvala!

KINO GABERJE. Petek 4., sobota 5., nedeljo 6. in ponedeljek 7. aprila. Pod dvema praporoma.

Dopisi.

BREZNO NAD LAŠKIM. V nedeljo, dne 30. marca se je vršil tukaj v gostilni g. Kozoleta jako uspešen shod JDS. Poročal je g. Ribnikar iz Ljubljane. Na shod je prišlo ogromno število ljudi, med njimi tudi veliko klerikalcev. Poslušalci so navdušeno enoglasno pozdravljali govor g. govornika. — Torej tudi pri nas v brezniški okolici ljudstvo postaja vedno bolj zavredno in napredno ter obrača hrbet klerikalnim poslancem, ki za narod ne napravijo nič koristnega.

LAŠKO. Dramatični odsek Sokola v Laškem priredi v nedeljo, dne 6. apr. t. l. ob pol 8. uri zvečer v društveni dvorani hotela Henke gledališko predstavo »Nebesna na zemlji«, burko v treh dejanjih. Med odmoroma svira društveni orkester. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dnevna kronika.

Dr. Rybář odlikovan. Italijanski poslanik v Beogradu, general Bodrero, je izročil direktorju oddeljenja za izvrševanje mednarodnih pogodb, dr. Rybářu, lento, velikega križa italijanske krone.

NOVA VALUTA NA POLJSKEM. Na Poljskem se uvede nova valuta in sicer bo en poljski goldinar vreden 800.000 poljskih mark. Bankovci pridejo v promet dne 1. maja.

Občni zbor Celjske posojilnice d. d. v Celju.

se je vršil v ponedeljek, dne 31. marca t. l. ob 6. uri zvečer v sejni dvorani Narodnega doma v Celju pod predsedstvom predsednika upravnega sveta zavoda gospoda dr. Josipa Serneca. Član upravnega sveta gospod ravnatelj Josip Smertnik je podal sledeče poslovno poročilo:

Leta 1831. ustanovljena zadruga Posojilnica v Celju se je razvila tekom 42-letnega obstanka stopnjama — brez skokov — v soliden denarni zavod, ki mu je postala zadružna oblika pretesna za uspešno nadaljnje udejstvovanje. S soglasnim sklepom zadružnikov na lanskem občenem zboru se je odločilo spremeniti zadrugo v delniško družbo. To se je izvršilo uvažujoč vse vladne sklepe in določbe zakonov tako, da imamo danes čast predložiti prvo bilanco Celjske posojilnice d. d. v Celju. Ko pa

predložimo prvo našo bilanco, smatramo potrebno poudariti, da s spremembo oblike našega zavoda nismo spremenili njegovega duha in namena. Kakor od nekdaj, bomo tudi v bodoče v mejah naših sredstev pospeševali vse važne panoge narodnega gospodarstva in dasi sedaj opravljamo vse bančne posle, se ne bomo spuščali nikdar v kakršnakoli špekulativna podvzeta. Skušali bomo tudi nadalje skrbeti za kolikor mogoče cen kredit našim komitentom in s tem našim močem primerno blagodejno uplivati na ozdravljenje sedanjih kritičnih gospodarskih razmer.

Prvotno na Din 1.000.000.— določeno delniško glavnico smo zvišali tekom leta na Din 2.500.000.— ter smo iz tega izvirajoči emisijski dobiček po Din 1.000.000.— priključili rezervnemu zakladu.

V preteklem letu se je pojavilo na denarnem trgu občutno pomanjkanje gotovine, ki je povzročilo splošno krizo v gospodarstvu. Kljub največji napatosti pa je imel naš zavod vedno dovolj gotovine na razpolago, da je zamogel v času najhujše potrebe ustreči svoji klijenteli z razmeroma cenimi krediti. *Likvidnost* našega zavoda je razvidna tudi iz naše današnje bilance, v kateri izkazuje *naloženega denarja v bankah in poštenu čekovnem uradu ter gotovine v blagajni skupno Din 12.727.179,18.*

V splošnem se je pokazalo, da se je staro zaupanje, ki ga je užival zavod tekom dolge dobe svojega obstanka kot zadruga, sedaj po prenosu v delniško družbo še poglobilo. Hranilne vloge so se povišale v minulem letu za dinarjev 10.251.964.—, tedaj na Din 27.903.633 75 para. Denarnega prometa smo dosegli v pretečenem letu okroglo dinarjev 600.000.000.—. Za doseženi čisti dobiček po Din 395.806,78 predlagamo sledečo razdelitev: 5% za rezervni sklad Din 19.790.30, 5% taktijema upr. svetu Din 18.800,80, 1% nagrada revizijskemu odboru Din 3.572,05, 5% dividende od I. emisije delnic Din 50.000, 9% superdividende od I. emisije delnic Din 90.000.—, 5% daljna nagrada upr. svetu Din 18.800,80, dispozicijskemu fondu Din 25.000.—, skupaj dinarjev 225.943 95, ostanek po 169.842 dinarjev 83 para se pridene v rezervni sklad za izgube in kurzne izgube.

Občni zbor je vzel poročilo na znanje, na predlog predsednika revizijskega odbora gospoda Franja Rohleka odobril letni račun in bilanco pro 1923 ter vzel na znanje predlagano odobritev dosežerega čistega dobička.

Kupon št. 1 delnice prve emisije 1923 (delnice št. 1—10.000) se izplačuje počenši s 1. aprilom 1924 pri blagajni družbe z Din 14.—.

Odgovorni urednik: Lic. Edv. Šimnic.
Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna, Celje.

SLABOST? SLABO SPANJE? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzfluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči, kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštino 3 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja: EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatr št. 356, Hrvatsko.

Preds: 72

Razglas.

Pri okrožnem sodišču v Celju soba štev. 17, se proda dne 14. maja 1924 ob 9. uri dopoldne in eventuelno tudi 15. majnika 1924 ob 9. uri dopoldne na javni dražbi

raznovrstno, zaplenjeno orožje. Izklicne cene se naznanijo sproti na dan dražbe; izkupilo je položiti takoj pri dražbi. Interesenti se pozivljajo, da se javne dražbe udeležijo.

CELJE, dne 2. aprila 1924.

OKROŽNO SODIŠČE V CELJU.

Kupujemo na veliko in na malo

ter prosimo ponudbe in obvestila za takojšnjo oddajo kakor tudi za stalno dobavljanje v spomlad in poleti: za krompir, čebulo, vse vrste zelenjave, jagode ter vse druge življenske potrebščine.

Prodajalna življenskih potrebščin
„EKONOMIJA“
Beograd, Poenkareva ul. zgrada »OPERE«, Brzjavni naslov: »IMEKO«.

vabi na

XXVII. redni občni zbor

Posojilnice v Vojniku,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši 12. aprila 1924 ob 15. uri v Posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje v uporabi čistega dobička.
4. Volitev odbora.
5. Volitev nadzorstva.
6. Nasveti.

V VOJNIKU, dne 2. aprila 1924.

Načelstvo.

Proda se

motorno kolo

v auto-delavnici Mihael Ožek, Celje, Gosposka ul. 19.

Prodaj po ceni modern, skoraj novo, črno

jedilnico

iz trdega lesa. Naslov v upravi. —21

Tomažovo žlindro po Din 165.—

kalijevo sol po Din 150.—, rudn. superfosfat po Din 120.—, vse za 100 kg franko skladišče ter prvovrstno banatsko moko po najnižjih konkurenčnih cenah nudi za **takojšnjo dobavo** BLAGOVNI ODDELEK ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU.

Kleparstvo in vodovodna inštalacija

Franjo Dolžan

CELJE - Kralja Petra cesta - CELJE

Sprejema vsa dela zgoraj omenjenih strok kakor tudi popravila
Postrežba točna. Cene zmerne. Solidna izvršitev.

477 —1

Suho meso svinjsko:

5 kg suhe plečke (Schulter)	Din 190.—
5 „ pancete ili hrbitenace	200.—
5 „ šunke sa slaninom	220.—
5 „ slanina	200.—
5 „ glave i noge	130.—
5 „ salame	160.—

Sve franko poštom uz pouzete razslije Jos. Ducháč, Pakrac — Slavonija.

ŠOFER

sposobna, zanesljiva moč, se išče za skorajšnji nastop. Naslov se poizve v upravnistvu tega lista. 2—2

Oblastv. koncesijonirana posredovalnica za promet z realitetami

A. P. ARZENŠEK IN DRUGOVI

d. z. o. z.

CELJE :: Kralja Petra cesta 22 :: CELJE

Posreduje pri prodaji ozir. nakupu zemljišč, hiš, vil, gradov, velikih in malih posestev, industrijskih podjetij itd., itd. vestno in točno.

Pupilarnovaren in javnokoristen denarni zavod celjskega mesta

Mestna hranilnica celjska

Ustanovljena leta 1864. — Pod trajnim državnim nadzorstvom.

V lastni palači pri kolodvoru.

Vsi hranilnični posli se izvršujejo najkvalitetneje, hitro in točno. Ugodno obrestovanje. Pojasnila in nasveti brezplačno.

Vrednost rezervnih zakladov nad Kron 25.000.000.—.

Za hranilne vloge jamči mesto Celje s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

Priložnostni nakup.

1 kompletna naprava na vrtilni tok, izdelek ELIN 7 KYA (9 PS) 220/380 volt, zelo pripravna za razsvetljavo (250 žarnic), s stiskalno ploščo inkl. meril. instrumenti, vse novo, 1 novi skobelni stroj (Diekten-) 400 mm, 1 nova nihalna žaga, železni rezervarji jermenice, vratila, pogonska jermena itd., **zelo ceno takoj za oddati.**

Vprašanja naj se naslovi na —32

Prvo jugoslov. žično industrijo d. z o. z. Celje.

Proda se

omara s predali.

Benjamin Ipavčeva ulica št. 10.

Proda se:

čevljarški stroj, levo ročni (Linksarm) »Howe« in veliki krojaški stroj. Poizve se pri Mihaelu Paku, Na okôpih 11.

Marija BOROVIC
trgovina 10-10

šivalnih strojev in koles

CELJE, Kralja Petra cesta 33.
se priporoča.

Proda se malo posestvo

obstoječe iz štirih njiv, lepega sadonosnika in gozda, gospodarskega poslopja in hiše. Več se poizve pri posestniku Francu Čerenjaku, Zavodna štev. 2, Celje. 2-2

Ant. Lečnik

urar in juvelir
Celje, Glavni trg št. 4
(prej Pacchiaffo). 91

LASTNI DOM

registrovana kreditna in stavb. zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge tudi od nečlanov in jih obrestuje po **8%** osem od sto — proti odpovedi po **10%** od sto — na leto.

Pisarna: CELJE, Prešernova ul. 15/l.

Oglejte si
manufakturno
trgovino

J. KUDIŠ

Gaberje št. 3

(gostilna Plevčak) nasproti Mestnega mlina

NA DROBNO!

50-16

NA DEBELO!

PRIPOROČA

svojim cenjenim odjemalcem veliko množico inozemskega blaga kakor sukno za moške in ženske obleke, cefir, šifon, vse krojaške potrebšline ter raznovrstno manufakturno blago po zelo

nizkih cenah.

Ali že veš?

da kupiš sedaj **češko** sukno, za gospode ter **najnovejše** volнено blago za damske obleke in kostume pri **Miloš Pšeničnik**, Celje, po **znižani ceni?**

Ali še ne veš?

da kupiš sedaj najboljše šifone, cefirje, razno perilo, **nogavice** in drugo modno blago po **znižani ceni** v manufakturni in modni trgovini **Miloš Pšeničnik**, Celje, Kralja Petra 276 50-11 cesta štev. 5.

Cene znižane! Postrežba solidna!

Išče se

stanovanje

2 sobi in kuhinjo v okolici Celja. Ponudbe na upravo »Nove Dobe«. 3-3

Otročje vozičko

vseh vrst od priprostih kočarj do najnovejših, po vzoru Brenabur ter otročje stolice po najnižjih tovarniških cenah imata vedno v zalogi **20 Kramar & Mislej** (preje Prica & Kramar), Celje, Kralja Petra cesta

Pekovski učenec

močan, se sprejme v pekarni »Fajgelj«, Gaberje štev. 20, Celje. 2-2

Auto „Opel“

28/16 HP, s šestimi sedeži, se poceni **proda**. Naslov: Vlad. Tarkov, Francosko-Srbska banka, Amerik. oddelek, Zagreb. 3-2

Brusimo vse: britve, škarje, nože, gilette (zdravnikom, brivcem, krojačem, hotelirjem itd.). Za delo se jamči. 3

Elektr. brusarna

Celje, Prešernova ulica št. 19

Prevzemam žaganje drv

vsako množino, po najnižji ceni ali po dogovoru. JERNEJ ŠARLAH, Gaberje. Informacije daje in naročila sprejema gostilna Kus (Krobat), Celje, Glavni trg —4

Vsakovrstna

semena

najboljše kakovosti, posebno krmilno peso priporoča M. BERDAJS, MARIBOR. 395 6-6

Čista bilanca Celjske posojilnice d. d. v Celju

Aktiva.

dne 31. decembra 1923.

Pasiva.

	Din	p		Din	p
1 Blagajna	1,242.337	40	1 Glavnica	2,500.000	—
2 Imetje pri bankah	11,484.841	78	2 Rezerva	1,000.000	—
3 Vrednostni papirji	342.772	36	3 Hranilne vloge	27,953.808	16
4 Menice	1,819.569	25	4 Dobiček	395.806	78
5 Dolžniki	16,732.132	50			
6 Nepremičnine	226.911	70			
7 Inventar	1.049	95			
	31,849.614	94		31,849.614	94

Primerjali s knjigami in našli v popolnem redu:

Revizijski odbor:

Franjo Roblek l. r.

Stanko Gologranc l. r.

Ivan Ravnikar l. r.

Dr. Josip Karlovšek l. r.

Fran Strupi l. r.

V CELJU, dne 31. decembra 1923.

Ravnateljstvo:

Josip Smertnik l. r.

Drago Kralj l. r.